

## Stabilirea cifrei anuale de școlarizare în sistemul de învățământ superior

Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior (CNSPIS) în baza aspectelor legale menționate în legislația curentă propune o cifra de școlarizare pentru anul universitar 2019-2020. Toate datele utilizate pentru fundamentarea acestei propuneri vor fi preluate din datele oficiale existente la Institutul Național de Statistică (INS), Ministerul Educației Naționale (MEN) sau instituții similare și din datele internaționale, după caz, de exemplu EUROSTAT cu excepția coeficienților stabiliți de decidentul politic în funcție de prioritățile naționale și de guvernare. Mărimea indicatorilor utilizați va face obiectul Comisiei de Prognoză din cadrul CNSPIS care anual va face propuneri valorice pentru acești indicatori ținând cont de datele menționate mai sus.

În acest document se prezintă formulele de calcul propuse care după acceptarea lor și validare vor rămâne fixe.

### I. Aspecte legislative

Având în vedere :

#### ***1.1 -Constituția României:***

ARTICOLUL 6 Dreptul la identitate

(1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

(2) Măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români.

ARTICOLUL 7 Românii din străinătate

Statul sprijină întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor țării și acționează pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, cu respectarea legislației statului ai cărui cetățeni sunt.

## ARTICOLUL 17 Cetățenii români în străinătate

Cetățenii români se bucură în străinătate de protecția statului român și trebuie să-și îndeplinească obligațiile, cu excepția acelor ce nu sunt compatibile cu absența lor din țară.

## ARTICOLUL 32 Dreptul la învățătură

(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare.

(2) Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română. În condițiile legii, învățământul se poate desfășura și într-o limbă de circulație internațională.

(3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

(4) Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii. Statul acordă burse sociale de studii copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate și celor instituționalizați, în condițiile legii.

(5) Învățământul de toate gradele se desfășoară în unități de stat, particulare și confesionale, în condițiile legii.

(6) Autonomia universitară este garantată.

(7) Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În școlile de stat, învățământul religios este organizat și garantat prin lege.

### ***1.2 -Legea 1/2011 a educației naționale, cu modificările și completările ulterioare:***

ART. 2 (1) Legea are ca viziune promovarea unui învățământ orientat pe valori, creativitate, capacități cognitive, capacități volitive și capacități acționale, cunoștințe fundamentale și cunoștințe, competențe și abilități de utilitate directă, în profesie și în societate.

(2) Misiunea asumată de lege este de formare, prin educație, a infrastructurii mentale a societății românești, în acord cu noile cerințe, derivate din statutul României de țară membră a Uniunii Europene și din funcționarea în co-textul globalizării, și de generare sustenabilă a unei resurse umane naționale înalt competitive, capabilă să funcționeze eficient în societatea actuală și viitoare.

(3) Idealul educațional al școlii românești constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și în asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, pentru participarea cetățenească activă în societate, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii.

(4) *Statul asigură cetățenilor României drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio formă de discriminare.*

(5) Aceleași drepturi se asigură și cetățenilor celorlalte state membre ale Uniunii Europene, ai statelor aparținând Spațiului Economic European și ai Confederației Elvețiene.

(6) Drepturile prevăzute la alin. (4) sunt recunoscute în mod egal minorilor care solicită sau au dobândit o formă de protecție în România, minorilor străini și minorilor apatrizi a căror ședere pe teritoriul României este oficial recunoscută conform legii.

(7) În România învățământul constituie prioritate națională.

.....

ART. 4 Educația și formarea profesională a copiilor, a tinerilor și a adulților au ca finalitate principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, deprinderi/abilități și aptitudini, necesare pentru:

- a) împlinirea și dezvoltarea personală, prin realizarea propriilor obiective în viață, conform intereselor și aspirațiilor fiecăruia și dorinței de a învăța pe tot parcursul vieții;
- b) integrarea socială și participarea cetățenească activă în societate;
- c) ocuparea unui loc de muncă și participarea la funcționarea și dezvoltarea unei economii durabile;
- d) formarea unei concepții de viață, bazate pe valorile umaniste și științifice, pe cultura națională și universală și pe stimularea dialogului intercultural;
- e) educarea în spiritul demnității, toleranței și respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- f) cultivarea sensibilității față de problematica umană, față de valorile moral-civice și a respectului pentru natură și mediul înconjurător natural, social și cultural.

#### ART.9

(3) Învățământul de stat este gratuit. Pentru unele activități, niveluri, cicluri și programe de studii se pot percepe taxe, în condițiile stabilite de prezenta lege.

#### ART. 222

(1) Învățământul universitar de stat este gratuit pentru cifra de școlarizare aprobată anual de Guvern și cu taxă, în condițiile legii.

(2) În învățământul universitar de stat gratuit se pot percepe taxe pentru: depășirea duratei de școlarizare prevăzute de lege, admiteri, înmatriculări, reînmatriculări, repetarea examenelor și a altor forme de verificare, care depășesc prevederile planului de învățământ. De asemenea, se pot percepe taxe și pentru activități neincluse în planul de învățământ, conform metodologiei aprobate de senatul universitar. Cifra anuală a instituțiilor de învățământ superior de stat se face publică.

## II. Cifra de școlarizare licență

În aceste condiții CNSPIS propune o formulă pentru calculul cifrei anuale de școlarizare, care va fi anual transmisă MEN.

Cifra de școlarizare se stabilește în funcție de datele oficiale preluate din: strategii naționale aprobate prin hotărâri de guvern, angajamente internaționale asumate, date preluate de la INS, MEN, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), alte ministere.

La baza stabilirii cifrei de școlarizare a stat Strategia Națională pentru Învățământ terțiar 2015-2020 și indicatorul asumat prin ea la nivel național și european de România, astfel:

- ✓ Numărul de persoane la care ne raportăm mai sus (30-34 ani), la care se aplică procentul menționat, reprezintă numărul de născuți dintr-o generație, cetățeni români ajunși în marja de vârstă de 30-34 ani.

$N_{2019}$  = numărul de persoane de 16 ani în 2017

- ✓ Numărul de persoane de 18 ani la care aplicăm procentul se corectează cu un coeficient  $r$  al celor care ating vârsta de 30-34 de ani și se mai regăsesc în statisticile INS.

$r$  = rata de supraviețuire (coeficient de corecție al generației) (calculat pe baza datelor de la INS) (tabel 1)

Pentru a estima un coeficient de corecție a generației s-a verificat evoluția populației pe grupe de vârstă pe baza datelor de pe siteul INS pentru seriile de timp disponibile. Astfel:

Tabel 1. Evoluție populație pe grupe de vârstă

2003		2017		Evoluție
Vârstă	Populație	Vârstă	Populație	
16 ani	333581	30 ani	274277	82.22%
17 ani	331778	31 ani	264613	79.76%
18 ani	304737	32 ani	259799	85.25%
19 ani	299307	33 ani	239123	79.89%
20 ani	319489	34 ani	254430	79.64%
16-20 ani	1588892	30-34 ani	1292242	81.33%

Sursa: INS Tempo, Tabela [POP105A \(2003 și 2017\)](#)

- ✓ Angajamentul României prin Strategia Națională pentru Învățământ terțiar 2015-2020 ( $P_a$ ) în marja de vârstă de 30-34 ani (5 ani), din populație, care să aibă studii superioare:

$P_a = 26,7\%$ , conform angajamentului național din Strategia Națională pentru Învățământ terțiar 2015-2020.

- ✓ Procentul de angajament  $P_a$  reprezintă pe cei care au finalizat studiile și va trebui amendat pentru intrarea în sistem cu rata de promovabilitate în învățământul superior ( $R_p$ ) pentru a găsi numărul celor admiși în sistem.

$R_p$  = rata de completare a studiilor (rata de promovabilitate a studenților la ciclul de învățământ licență)

- ✓ Numărul total de locuri bugetate în învățământul superior ( $N_L$ ) care conform legii trebuie să asigure tuturor acces la învățământul superior se calculează în formula:

$$N_L = \frac{N \times r \times P_a}{R_p}$$

- ✓  $C$  – coeficient de acoperire
- ✓  $N$  – populația de 18 ani (valoare estimată)

- ✓  $N_{LIS}$  reprezintă numărul de locuri în sistemul de locuri în sistemul de învățământ superior de stat civil este:

$$N_{LIS} = \left( \frac{N \times r \times Pa}{R_p} - N_{LIS\text{ militar}} \right) * C$$

Toți coeficienții se vor propune anual ministerului după colectarea și analiza lor printr-un document înaintat de CNSPIS în luna decembrie a fiecărui an.

Datele certe pe care acum le avem la dispoziție sunt:

$$P_a = 26,7\%$$

$$N_{LIS\text{ militar}} = \text{aprox. } 1774^1$$

Mai jos sunt prezentate mai multe variante de calcul a cifrei de școlarizare luând în considerare diferite valori ale ratei de promovabilitate a studenților comparând numărul de înscriși în anul I cu numărul de absolvenți cu diplomă din cohorta respectivă.

### Simulări ale cifrei de școlarizare

Tabel 2. Estimare cifra școlarizare 2019 pe baza unor scenarii pentru rata de completare a studiilor (rata de promovabilitate a studiilor) - scenarii

An	Populație 18 ani estimată	$N_L - N_{LIS\text{ militar}}$						
		$R_p =$	$R_p =$	$R_p =$	$R_p =$	$R_p =$	$R_p =$	$R_p =$
		58.00%	60.00%	61.00%	62.00%	63.00%	64.00%	65.00%
<b>2019</b>	219302	<b>80332</b>	<b>77595</b>	<b>76294</b>	<b>75035</b>	<b>73816</b>	<b>72635</b>	<b>71490</b>

\*la care se aplică coeficientul de acoperire  $C^2$  - (tabelul 4 și tabelul 5)

<sup>1</sup>[https://www.edu.ro/sites/default/files/Repartitie\\_preliminara\\_LICENTA\\_APR2018.pdf](https://www.edu.ro/sites/default/files/Repartitie_preliminara_LICENTA_APR2018.pdf)

<sup>2</sup>Nu toate universitățile private raportează în ANS

### În perspectivă:

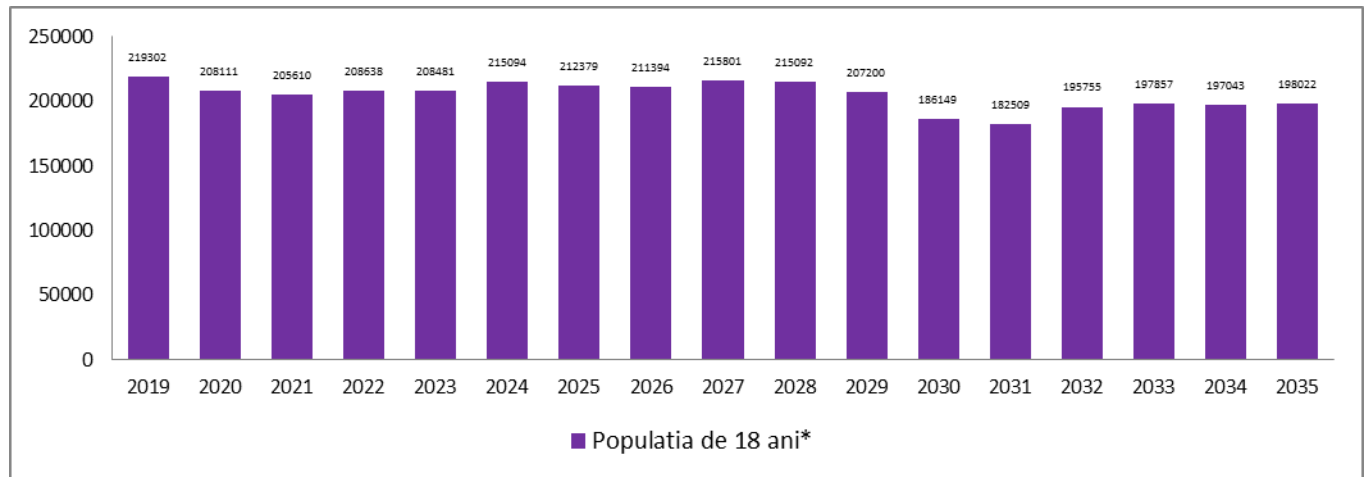


Figura 1. Evoluție populație de 18 ani conform datelor INS 2017- POP105A (Pentru 2019 s-a considerat populația de 16 ani din 2017, pentru 2020 s-a considerat populația de 15 ani din 2017 etc.)

Tabel 3. Estimare evoluție cifra de școlarizare (2019 – 2025)

An	Populație 18 aniestimata	$R_p=$	$R_p=$	$R_p=$	$R_p=$	$R_p=$	$R_p=$	$R_p=$
		58.00%	60.00%	61.00%	62.00%	63.00%	64.00%	65.00%
2019	219302	80332	<b>77595</b>	76294	75035	73816	72635	71490
2020	208111	76142	<b>73545</b>	72310	71116	69959	68838	67751
2021	205610	75206	<b>72640</b>	71420	70240	69097	67989	66916
2022	208638	76340	<b>73736</b>	72498	71300	70140	69017	67927
2023	208481	76281	<b>73679</b>	72442	71245	70086	68963	67875
2024	215094	78757	<b>76072</b>	74796	73561	72366	71207	70084
2025	212379	77740	<b>75090</b>	73830	72610	71430	70286	69177

\*La care se aplică coeficientul de acoperire C

\*\* Coeficientul de corecție al generației folosit este cel de 81.33%

Deocamdată nu avem date oficiale exacte referitoare la rata de promovabilitate a studenților la ciclul de învățământ. Avem o statistică oficială a ratei de retenție după primul an universitar **82,3%** și obiectivul proiectului ROSE (Romania Secondary Education Project) ce are ca obiectiv să o ridice la 84,5%.

Tabel 4. Estimare evoluție cifra de școlarizare prin aplicarea unui coeficient de acoperire C=0,8

An	Populație 18 ani estimată	R <sub>p</sub> =	R <sub>p</sub> =	R <sub>p</sub> =	R <sub>p</sub> =	R <sub>p</sub> =	R <sub>p</sub> =	R <sub>p</sub> =
		58.00%	<b>60.00%</b>	61.00%	62.00%	63.00%	64.00%	65.00%
2019	219302	64266	<b>62076</b>	61035	60028	59053	58108	57192
2020	208111	60914	<b>58836</b>	57848	56892	55967	55070	54201
2021	205610	60165	<b>58112</b>	57136	56192	55277	54391	53533
2022	208638	61072	<b>58989</b>	57998	57040	56112	55213	54342
2023	208481	61025	<b>58943</b>	57954	56996	56069	55171	54300
2024	215094	63005	<b>60858</b>	59837	58849	57892	56966	56067
2025	212379	62192	<b>60072</b>	59064	58088	57144	56229	55342

 Tabel 5. Scenarii privind estimare evoluție cifra de școlarizare prin aplicarea unui coeficient de acoperire variabil (R<sub>p</sub>=0.6)

An	Populație 18 ani estimată	Coeficient	Coeficient	Coeficient	Coeficient	Coeficient
		0.78	0.79	<b>0.8</b>	0.81	0.82
2019	219302	60524	61300	<b>62076</b>	62852	63628
2020	208111	57365	58101	<b>58836</b>	59572	60307
2021	205610	56659	57386	<b>58112</b>	58838	59565
2022	208638	57514	58251	<b>58989</b>	59726	60463
2023	208481	57470	58207	<b>58943</b>	59680	60417
2024	215094	59337	60097	<b>60858</b>	61619	62379
2025	212379	58570	59321	<b>60072</b>	60823	61574

*În concluzie, propunerea CNSPIS este alocarea unei cifre de școlarizare de 62000 de locuri pentru studiile universitare de licență pentru învățământul public, cu excepția învățământului militar. Eventuale variații generate de aspecte ce nu au putut fi luate în considerare în această notă de fundamentare pot fi justificate, dar ele trebuie limitate la maximum 5% din cifra de școlarizare recomandată.*



### III. Cifra de școlarizare masterat

Numărul de locuri bugetate pentru ciclul de învățământ la masterat va ține cont de numărul de locuri din propunerea CNSPIS la ciclul de licență, neputând face o asociere directă cu angajamentul național din Strategia Națională pentru Învățământ terțiar 2015-2020 deoarece acesta face referire la studiile superioare în mod generic și nu distinct pe ciclu de învățământ superior.

Astfel, considerăm că numărul de locuri bugetate pentru ciclul de masterat trebuie să fie direct proporțional cu numărul de locuri oferite pentru ciclul de licență.

$$N_{LIS\_masterat} = k \times N_{LIS\_licență}$$

*k* – proporția medie a cifrei de școlarizare de la masterat față de cifra de școlarizare licență pentru învățământul superior de stat civil

$N_{LIS\_licență}$  – cifră școlarizare licență în sistemul de învățământ superior de stat civil

$N_{LIS\_masterat}$  – cifră școlarizare masterat în sistemul de învățământ superior de stat civil

Pentru a păstra sistemul la un nivel predictibil în stabilirea cifrei pentru masterat am analizat nivelul pentru *k* pentru ultimii 5 ani. Din Tabelul 6, putem observa că această strategie a fost adoptată cu recurență indiferent de politica guvernamentală în jurul valorii de 57%.

Tabel 6. Evoluție cifră de școlarizare licență, masterat și doctorat

Cifre de școlarizare / An	2014	2015	2016	2017	2018	Medie ultimii 5 ani
Licență	62400	62400	62000	62000	63201	
Master	35600	35600	35600	35600	35973	
Raport cifră de școlarizare masterat/licență	<b>57,05%</b>	<b>57,05%</b>	<b>57,42%</b>	<b>57,42%</b>	<b>56,92%</b>	<b>57,17%</b>

Tabel realizat conform datelor din Hotărârile de Guvern referitoare la cifrele de școlarizare (HG nr. 131/2018, HG nr. 136/2017, HG nr. 267/2016, HG nr. 221/2015, HG nr. 327.2014).

Considerăm oportună păstrarea unei predictibilități în valoare relativă (numărul de locuri la masterat va depinde direct proporțional de numărul de locuri de la licență) propunem utilizarea coeficientului *k* = medie a ultimilor 5 ani, pentru anul 2019-2020 acesta fiind de 57,17%, ceea ce conduce la definirea de mai jos:

$$k_{2019} = \frac{\sum_{t=2014}^{2018} N_{LIS\_masterat\_t}}{\sum_{t=2014}^{2018} N_{LIS\_licență\_t}}$$

$k$  – proporția locurilor bugetate la masterat față de locurile la licență pentru învățământul superior de stat civil în ultimii 5 ani

Astfel, pentru anul 2019-2020 conform cifrei de școlarizare propuse la licență de 62000 cifra de școlarizare la masterat este:

$$N_{LIS\_masterat} = 0,5717 \times 62000 \rightarrow N_{LIS\_masterat} = 35446$$

O variantă de verificare a fiabilității metodei de calcul a cifrei de școlarizare pentru locurile la masterat poate fi considerată raportarea la numărul de absolvenți de la universitățile de stat, cu excepția învățământului militar. În Figura 2 se poate observa faptul că și acest raport este constant. Totuși, nu putem folosi acest indicator în justificarea cifrei de școlarizare doar în analiza post-factum deoarece cifrele de școlarizare trebuie stabilite de MEN conform legislației în vigoare înainte de susținerea examenelor de licență de la sfârșitul aceluși ciclu de învățământ, iar datele de la universități sunt colectate pentru anul încheiat în raportarea din ianuarie. În Figura 2 sunt prezentați doar absolvenții din 2014-2017 deoarece au fost colectate în ANS doar raportările din ianuarie anii 2015, 2016, 2017, 2018.

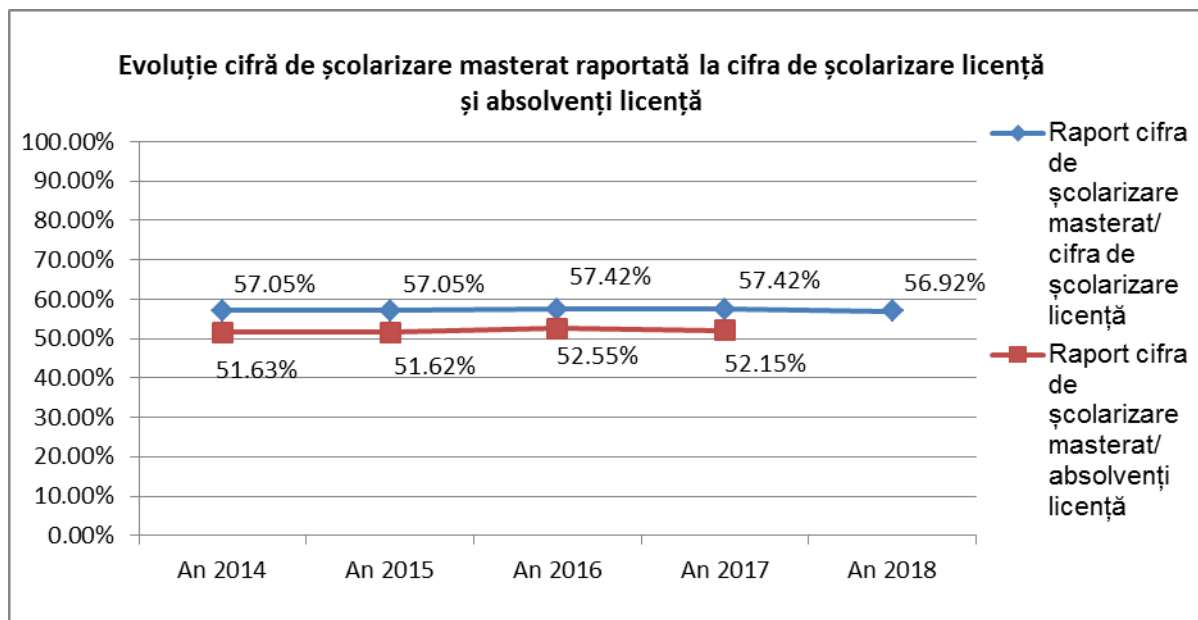


Fig.2. Evoluție locuri bugetate masterat raportat la locuri bugetate licență și absolvenți licență

**În concluzie, propunerea CNSPIS este alocarea unei cifre de școlarizare rotunjite la 35500 de locuri bugetate pentru studiile universitare de masterat pentru învățământul public, cu excepția învățământului militar. Eventuale variații generate de aspecte ce nu au putut fi luate în considerare în această notă de fundamentare pot fi justificate, dar ele trebuie limitate la maximum 5% din cifra de școlarizare recomandată.**

#### IV. Cifra de școlarizare doctorat

La fel ca la ciclul de școlarizare masterat la care în calcularea locurilor bugetate se face referire la numărul de locuri bugetate alocate la licență, în mod similar pentru numărul de locuri propuse spre alocare la doctorat se va face referire la numărul de locuri bugetate de la masterat.

$$N_{LIS\_doctorat} = l \times N_{LIS\_masterat}$$

*l* – proporția medie a cifrei de școlarizare de la doctorat față de cifra de școlarizare masterat pentru învățământul superior de stat civil

$N_{LIS\_doctorat}$  – cifră școlarizare doctorat în sistemul de învățământ superior de stat civil

$N_{LIS\_masterat}$  – cifră școlarizare masterat în sistemul de învățământ superior de stat civil

Tabel 7. Evoluție cifră de școlarizare masterat și doctorat

Cifre de școlarizare / An	2014	2015	2016	2017	2018	Medie ultimii 5 ani
Master	35600	35600	35600	35600	35973	
Doctorat	3000	3000	3000	3000	3036	
Raport cifră de școlarizare doctorat/masterat	<b>8,43%</b>	<b>8,43%</b>	<b>8,43%</b>	<b>8,43%</b>	<b>8,44%</b>	<b>8,43%</b>

Tabel realizat conform datelor din Hotărârilor de Guvern referitoare la cifrele de școlarizare (HG nr. 131/2018, HG nr. 136/2017, HG nr. 267/2016, HG nr. 221/2015, HG nr. 327.2014).

Cu același argument de a asigura predictibilitate în sistemul învățământului superior universitar din România se va utiliza raportul dintre numărul de locuri bugetate la doctorat și numărul de locuri bugetate la masterat calculat pentru ultimii 5 ani.

Astfel, pentru 2019 această proporție medie se calculează după formula:

$$l_{2019} = \frac{\sum_{t=2014}^{2018} N_{LIS\_doctorat\_t}}{\sum_{t=2014}^{2018} N_{LIS\_masterat\_t}}$$

Astfel, pentru anul 2019-2020 conform cifrei de școlarizare propuse la masterat de 35500 cifra de școlarizare la doctorat este:

$$N_{LIS\_doctorat} = 0,0843 \times 35500 \rightarrow N_{LIS\_doctorat} = 2993$$

O variantă de verificare a fiabilității metodei de calcul a cifrei de școlarizare pentru locurile la doctorat poate fi considerată raportarea la numărul de absolvenți de masterat de la universitățile de stat, cu excepția învățământului militar. În Figura 3 se poate observa faptul că și acest raport este constant. Putem folosi acest indicator în justificarea cifrei de școlarizare doar în analiza post-factum deoarece cifrele de școlarizare trebuie stabilite de minister, conform legislației în vigoare înainte de susținerea examenelor de disertație, iar datele de la universități sunt colectate pentru anul universitar încheiat în raportarea din ianuarie anul calendaristic următor. În Figura 3 sunt prezentați doar absolvenții din 2014-2017 deoarece au fost colectate în ANS doar raportările din ianuarie anii 2015, 2016, 2017, 2018.

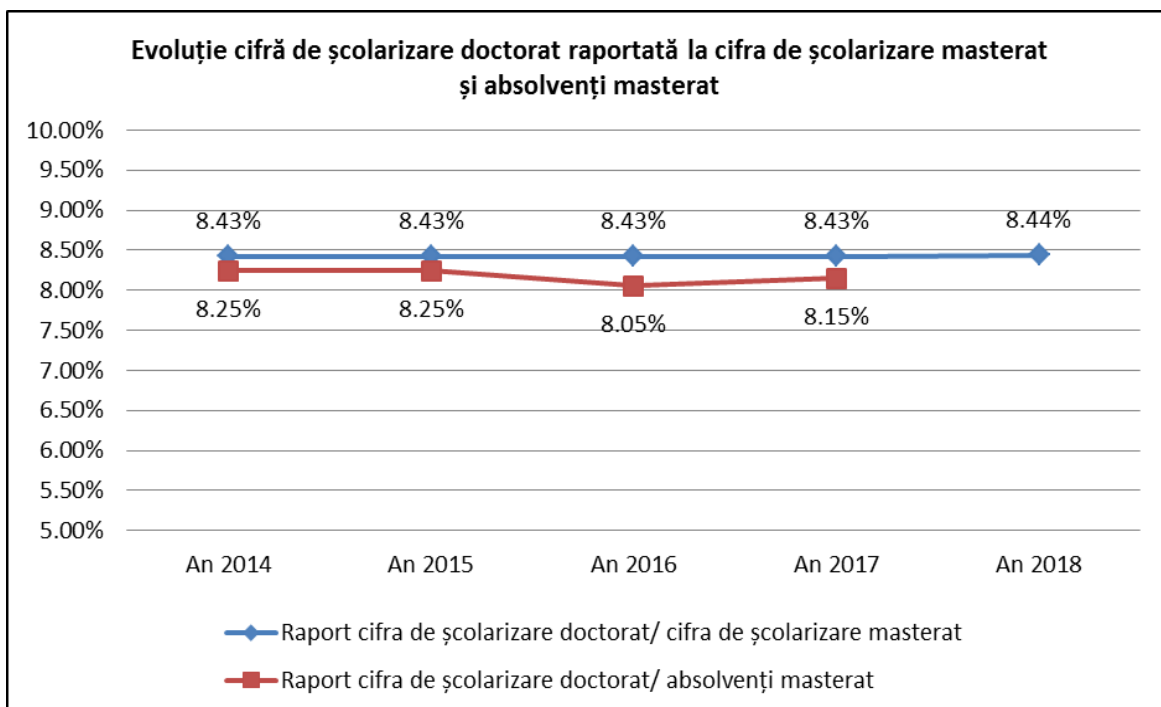


Fig.3. Evoluție cifră de școlarizare doctorat raportat la locuri cifră de școlarizare masterat și absolvenți masterat

***În concluzie, propunerea CNSPIS este alocarea unei cifre de școlarizare rotunjite la 3000 de locuri bugetate pentru studiile universitare de doctorat pentru învățământul public, cu excepția învățământului militar. Eventuale variații generate de aspecte ce nu au putut fi luate în considerare în această notă de fundamentare pot fi justificate, dar ele trebuie limitate la maximum 5% din cifra de școlarizare recomandată.***

## **V. Perspectivă sistemică**

Pentru nota de fundamentare a cifrei de școlarizare pentru ciclurile licență, masterat și doctorat, începând cu anul 2019 CNSPIS a elaborat o formulă de calcul care ține cont de angajamentele României la nivel european, abordare care poate fi utilizată pe termen mediu.

Începând din anul 2009, sub impactul natalității reduse de după 1990, al creșterii abandonului școlar și al exigenței crescute a examenului de bacalaureat, tendința de expansiune numerică a învățământului superior din România a fost stopată și apoi parțial înlocuită de fenomene de contracție cantitativă. Într-o primă fază, fenomenele de contracție au afectat cu precădere învățământul superior particular și studenții cu taxă de la universitățile de stat. Stabilitatea cifrelor de școlarizare și a numărului de locuri de studii finanțate de la bugetul de stat a avut un rol important în atingerea obiectivelor fixate prin strategiile naționale și europene, îndeosebi prin Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020, Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020, Strategia națională pentru ocuparea forței de muncă 2014-2020 și Strategia Europa 2020, și în menținerea capacității instituțiilor de învățământ superior din România.

Datele existente cu privire la prognoza cohortelor viitoare de tineri absolvenți ai sistemului de învățământ pre-universitar, pun sub semnul întrebării posibilitatea menținerii acestei stabilități la nivelul anilor 2020. Într-un orizont de 2-3 ani, adaptarea la noile realități nu se va putea realiza doar prin decizii punctuale cu privire la dimensionarea cifrelor de școlarizare, ci va necesita măsuri complexe, care vor trebui să coreleze strategiile naționale de dezvoltare a învățământului superior cu noi reglementări legale și seturi de măsuri de creștere a atractivității și eficienței studiilor universitare din România, de asigurare a egalității de șanse de acces la

învățământul superior și sprijin pentru studenții din categorii dezavantajate, de îmbunătățire a finanțării și a sistemului de monitorizare a învățământului terțiar inclusiv pe bază de indicatori statistici, de reglementare și dezvoltare a formelor de învățământ pe parcursul întregii vieți la nivel licență, master, doctorat și studii post-universitare, precum și de asigurare a flexibilității formării în vederea adaptării absolvenților la dinamica generală a societății secolului XXI. Aceste măsuri complexe vor trebui să țină cont de modificările substanțiale de pe piața muncii în contextul celei de-a patra revoluții industriale și de schimbările demografice accentuate.

De aceea, CNSPIS consideră că va fi necesară declanșarea unor ample consultări la nivel național, la care să participe toți factorii interesați, pentru a putea identifica și implementa soluții care să asigure atât adaptarea sistemului de învățământ superior la realitățile deceniului 3 al secolului XXI, cât și îmbunătățirea calității formării de nivel superior oferite de universitățile din România, sporirea competitivității acestora în context global și a contribuției lor la dezvoltarea economică și socială a țării.